

שני חוקי העבודה הראשונים הוגשו לכנסת

וחג ואחריהם.

שר הסעד: יובא תחילה חוק השבת

המחזור הראשון של הדיון בשני חוקי העבודה גילה תמיכה כללית כמעט בעקרונות החוקים. דברי הדוברים הודיעו תמיכה בעיקר כלפי החסר בהם.

שר הסעד הרב י. מ. לוי, שהיה ראשון הנאמרים אמר כי מן הדין יהיה שתחילה יובא חוק השבת לפני הכנסת. הוא דיבר על קדושת השבת ואגב כך לימד זכות על מעשי ההתפטרות של נטורי קרתא בירושלים. הוא אמר כי "חילול שבת הוא ביטול המדינה" ומן התכרת להפעיל את חוק השבת נגד מחלליה.

כן התנגד שר הסעד לחוק המוצע שלפיו תפסוק ועדת שרים בענין היתר עבודה בשבת. הוא טען כי סמכות זו אין להעניק אלא לרבנים. הוא ערער גם על מתן היתר לעבודה ביום המנוחה השבועית במפעלי תרבות, ספורט ושערי שושים והציע לשם כך לקיים חצי יום של מנוחה בשבוע נוסף על השבת.

בתחילת דבריו רמז הרב לוי על התנגדותו בתוך הממשלה לצו האחרון ואמר כי בהזדמנות קרובה יגיד דברו בשאלת מדיניותה הכלכלית של הממשלה.

מ. אונא (דתיים) דרש להחזיר את חוק שעות העבודה לממשלה ולהיבן אותה להביא אותו שנית יחד עם חוק השבת. הוא טען כי המקרים היוצאים מן הכלל לגבי אישור עבודה בשעות המנוחה השבועיות מרובים מן הכלל. **מפ"ם** מציעה 45 שעות בקיץ (46 בחורף).

ח. רובין (מפ"ם) קידם את שני חוקי העבודה בברכה. הוא רואה בהם פרי מאבק ההסתדרות במשך שלושים שנה. הוא ציין כאחד הסעיפים החשובים ביותר את ההכרה בהסתדרות כגוף שעל שר העבודה להיוועץ בו בענין היתר עבודה בשעות אסורות. עם זאת דרש הקטנת של שבוע העבודה לעומת הצעת הממשלה: 45 שעות בקיץ ו-46 בחורף. רובין אמר, כי הקטנה זו הכלחית בגלל התנאים האקלימיים המיוחדים השולטים בארצנו. כן הציע הגדלת השכר בעד עבודה בשעות המנוחה השבועיות.

ע. גלובמן: יום זה הפועלים יום הבאת חוק העבודה הראשון לכנסת — אמר ע. גלובמן (מפא"י) — יש לראותו כיום חג לציבור הפועלים במדינת ישראל. הוא הטעים כי החוק נותן דפוס חוקי למלהמת הפועלים על השכר על זכויותיו. בהשיבו על הצעות רובין אמר כי בוועדה המייעצת לענין חוקי העבודה לא העלה נציג מפ"ם כל דרישה להקטנת שבוע העבודה...

על דרישת שר הדתות להפעיל את חוק השבת נגד מחללי העיר גלובמן כי לא מנוחה השבת לא תקום בכוח משטרה. גם דרך ההתפרעות אינה הצורה הנאותה לשמירת השבת.

ע. גלובמן התפלמס גם עם הנואם שקדם לו, י. גיל (כלליים) שחייב בדרך כלל את החוק, אך דרש שיהול גם על חברי קואופרטיבים וקיבוצים. מטרת החוק — אמר גלובמן — היא להסדיר יחסים בין עובדים למעבידים ולא להתערב במעשינו של אדם בביתו או בהנותו. והקבוצים הוא ביתו של החבר.

על טענות גיל נגד ההכרה בהסתדרות כגוף עובדים יחיד ששר העבודה חייב להיוועץ בו השיב גלובמן מן כי החוק בא לסייע לכך שרוב הפועלים יהיו מאורגנים באיגוד הסקצווי של ההסתדרות. הוא הזכיר את כניסת הפועה"מ והסתדרות המורים לאיגוד המקצועי והביע תקווה כי בקרוב יצטרפו אליו גם פועלי אגודת ישראל ולא ירחק היום וכל ציבור הפועלים יהיה מאורגן בהסתדרות העובדים הכללית.

הירות הושיטת ההתערבות השלטון בעניני המושק.

י. בדר (הירות) הסכים לתוכן החוק ודרש ללוות את הגבלת שעות העבודה בשכרול הטכניקה של העבודה וארגונה. הוא חושיש רק לחת ערבות יתר של השלטון בעניני המושק כמעביר.

נרשמו לדיון עוד 21 נואמים והמי שר הקריאה הראשונה של שני חוקי העבודה יהיה לאחר הפגרה.

שני חוקי העבודה הראשונים למדינת ישראל הוגשו אתמול לכנסת לפני צאתה לפגרה: חוק שעות העבודה והמנוחה וחוק אישור אפיית לילה. הם מהווים חלק ממערכת חוקי-עבודה העתידים לבוא במועדם לאישור שבוע עבודה של 47 שעות.

חוק שעות העבודה והמנוחה קובע יום עבודה של 8 שעות, שבוע-עבודה של 47 שעות וביום שלפני שבת או חג ובעבודת-לילה — יום עבודה של 7 שעות. שעות המנוחה של העובד הן, לפי החוק המוצע, 36 שעות רצופות. החוק קובע את יום השבת כיום-המנוחה השבועית של העובד היהודי ולגבי מי שאינו יהודי — את יום השבת או יום א' או יום ו' לפי בחירת העובד.

שכר מוגדל בשעות נוספות בעד עבודה בשעות נוספות ישולם שכר מוגדל כדי להגביל ככל האפשר את ההזדקקות לתוספת עבודה מהיץ לשעות הרגילות וכדי לפצות את הער בד על מאמציו המיוחדים. הוא יקבל בעד שתי השעות הנוספות הראשונות 125 אחוז מהשכר הרגיל בעד כל שעה נוספת מהשכר הרגיל. בעד עבודה ביום המנוחה השבועית יינתן שכר מוגדל כדי 50 אחוז וכן תוענק לעובד מנוחה-פיצוי. החוק המוצע קובע, כי ביום עבודה העולה על 6 שעות תהיה הפסקה של לפחות ¼ שעה ולא יותר מאשר 3 שעות.

הצעת החוק מנוסחת על ידיה המוקדמת בישראל

שרת-העבודה גולדה מאירסון, בה היא את החוק, אמרה כי היא מבוססת על הנהגת המקובל בישראל, שנכבש על-ידי באמציה של תנועת הפועלים העברית. אין החוק — אמרה ערתי העבודה קובע את מסכימים הזכויות והחובות, כי אם את השיעור הממוצע הנהוג במדינה.

תחזית החוק

החוק הל על כל העובדים בכל עניי פיר-העבודה ולא הבדל צורת תשלום השכר. חדשי יומי או שבועי. חברי קואופרטיבים ואגודות שיתופיות (ק"ר ביצים) אינם נכנסים בגדר "עובדים" לפי תוראת החוק. הואיל ואין הם קשור רים ביהסים שבין עובד למעביד. כל סוגי עובדים אינם נכנסים בגדר החוק. אם בגלל הפקידים המיוחדים ואם בגלל הנאי-עבודתם המיוחדים: שוטרים, פקידים מכס ועובדי-מדינה שתפקידם נהייבם לעבוד לרשות העבודה גם מחוץ לשעות הרגילות וכן יורדיים עובדי-דיג ואנשי ציית-אוויר.

החוק אוכר דרד-כלל עבודה בשעות נוספות ובשעות המנוחה השבועית איה הוא באפשר במקרים מסויים רים לסטות מהוראה זו. ברוב המקרים הללי דריש היתר מיוחד מטעם שר-העבודה ולא הבדל צורת תשלום השכר. חדשי יומי או שבועי. חברי קואופרטיבים ואגודות שיתופיות (ק"ר ביצים) אינם נכנסים בגדר "עובדים" לפי תוראת החוק. הואיל ואין הם קשור רים ביהסים שבין עובד למעביד. כל סוגי עובדים אינם נכנסים בגדר החוק. אם בגלל הפקידים המיוחדים ואם בגלל הנאי-עבודתם המיוחדים: שוטרים, פקידים מכס ועובדי-מדינה שתפקידם נהייבם לעבוד לרשות העבודה גם מחוץ לשעות הרגילות וכן יורדיים עובדי-דיג ואנשי ציית-אוויר.

שני נייגים לחוק: א) אין הוא הל על אפיית אדם לצרכי ביתו ולא על אפיית ביסקויטים ומצות שהעבודה בהם היא במשמרות. ב) אפייה בלילה תותר במקרה שמאורע בלתי צפוי מראש מחייב זאת וכן בלילה שלפני שבת ע"י היהודי.